

De impact van COVID-19 op kinderen en minderjarigen

De huidige pandemie is wereldwijd een grote collectieve uitdaging. De leden van het Platform voor de rechten van het kind in ontwikkelingssamenwerking (PKIO) zijn bezorgd over de directe gevolgen van deze crisis voor de jongsten en zijn van mening dat de rechten van het kind te allen tijde moeten gegarandeerd zijn. We roepen op om COVID-19 maatregelen te nemen die geschikt zijn voor gezinnen in een kwetsbare of risicovolle situatie.

Volgens Unesco heeft bijna 80% van de schoolkinderen in de wereld de sluiting van hun school of universiteit meegemaakt.¹ In ontwikkelingslanden is de organisatie van lessen op afstand ingewikkeld door het ontbreken van een internetverbinding, voldoende computerapparatuur of van elektriciteit. Visions Solidaires, Beninese, partner van de NGO Geomoun legt uit:

De meeste kinderen waarop onze projecten gericht zijn, hebben geen toegang tot de virtuele lessen en indien bepaalde scholen online cursussen geven, hebben ze er geen toegang toe. [...] Hierbij komt ook de grote onzekerheid bij de gezinnen. Bij gebrek aan economische middelen, zullen ouders geen schoolgeld meer kunnen betalen en schooluitval zal daardoor aanzienlijk stijgen. De meisjes zullen de eerste slachtoffers zijn van deze situatie.²

De sluiting van scholen vergroot ook de voedselonzeekerheid. Meer dan driehonderd miljoen kinderen³ zijn beroofd van schoolmaaltijden terwijl gezinnen al in economische moeilijkheden verkeren door inkomensverlies, omdat ze afhankelijk zijn van een informele en onzekere economie. Elina, 29, begunstigde van het gezinsversterkingsprogramma van SOS Kinderdorpen in Burundi, getuigt van de moeilijkheid om gezinskosten te dekken:

Before the spread of the COVID-19 pandemic, I did not have any difficulty to feed my three children. I could also pay school fees for two of them who are attending primary school. [...] Now, I sell at a loss. Sometimes, I cannot even finish selling the fruits that I bring to the market and some get rotten because I do not have a fridge to keep them in good condition overnight. In addition, local customers do not buy fruits because they do not have enough financial means.⁴

De economische moeilijkheid en de stress die ermee gepaard gaat, maar ook de promiscuïteit tussen de kinderen en hun ouders op vaak erg krappe woonplaatsen brengt directe gevolgen mee voor de jongsten. Intrafamiliaal geweld, minderjarigen huishoudelijk werk laten doen of aan het werk zetten, kinderprostitutie gevolgd door vroege zwangerschappen en mensenhandel van kinderen vormen reële risico's dat alle actoren van het maatschappelijk middenveld en beleid dringend moeten aanpakken.

Geen les meer, geen gezonde schoolmaaltijden, geen ontspannende spelletjes meer met vrienden, brengt stress en angst bij kinderen. Dit kan belangrijke gevolgen hebben voor hun psychologische, cognitieve en fysieke ontwikkeling.

Op familiaal niveau schat SOS Kinderdorpen dat ongeveer 10% van de minderjarigen in de wereld het risico lopen de zorg van hun familie te verliezen of al verloren te hebben. De ebola-epidemie heeft geleid tot het verlies van ten minste één ouder of voogd voor meer dan 16.600 kinderen en twee ouders voor 3.600 van hen.⁵ De omvang van de huidige pandemie kunnen deze cijfers overschaduwen.

In een dergelijke context lijkt de toename van het aantal straatkinderen onvermijdelijk. Vaak beschouwd als dragers van het virus, zullen ze niet langer kunnen profiteren van de producten die ze soms van koopliden ontvangen of zullen ze geen geld meer ontvangen bij het bedelen. Ze zullen daarom anders moeten omgaan met hun situatie, met name door diefstal, door te dealen of door zelf drugs te gebruiken om aan hun situatie te ontsnappen. Daarom moet ervoor gezorgd worden dat de kinderbescherming voorbereid is om onnodige scheiding van het gezin te voorkomen en ervoor te zorgen dat er een kwaliteitsvolle alternatieve zorg bestaat indien nodig.⁶

¹ "COVID-19, educational disruption and responses"; Unesco. Accessed on March 30th 2020. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>.

² Visions Solidaires, partnerorganisatie van ONG Geomoun in Benin.

³ The Guardian. "Coronavirus: 300 million children to miss school meals amid shutdowns"; March 21st 2020. <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/21/coronavirus-300-million-children-to-miss-schoolmeals-amid-shutdowns>.

⁴ Elina, 29 jaar, begunstigde van het gezinsversterkingsprogramma van SOS Kinderdorpen in Cibitoke, in Burundi.

⁵ Policy Brief. The impact of COVID-19 on Children; United Nations; April 15th 2020.

https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/policy_brief_on_covid_impact_on_children_16_april_2020.pdf.

⁶ SOS Children's Villages International, COVID-19 Outbreak and its aftermath: A call to action: protecting children without or at risk of losing parental care, May 2020.

De PKIO-leden hebben volgende aanbevelingen voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- Zorg voor een specifiek budget om toegang tot basisrechten en behoeften voor kinderen te garanderen;
- Moedig alle projecten aan die meer hygiëne en toegang tot water en sanitair garanderen;
- Zorg voor preventie en bewustwording van de overdracht van COVID-19 in zorgstructuren en kinderopvang;
- Moedig gratis basis- en secundair onderwijs aan om het risico te beperken dat kinderen stoppen met school, onder andere bij jonge meisjes;
- Zend bewustwordingsboodschappen uit (radio's, tv enz.) om kinderen aan te moedigen om op school te blijven met speciale nadruk op de situatie van meisjes en kinderen met een handicap;
- Versterk de ondersteuning van diensten voor kindervelzijn en -bescherming door deze de middelen te garanderen die nodig zijn om het welzijn van minderjarigen te waarborgen;
- Verbeter en versterk de steun en bescherming voor jongeren die vetrekken uit beschermende structuren;
- Promoot projecten die gericht zijn op voedselvoorziening in huishoudens en schoolomgevingen (tuinen, moestuinen, etc.);
- Moedig alle vormen van gemeenschapsondersteuning aan voor gezinnen in kwetsbare bevolkingsgroepen om de gevolgen van de crisis op economisch niveau te beperken;
- Steun projecten die deel uitmaken van een dynamiek van gemeenschapssolidariteit om zo een grotere kans op solidariteit tussen families te behouden (zadenbanken, het delen van landbouwwerktuigen, mutualiteiten...).

We bevelen eveneens de Belgische Staat aan:

- Om Humanitaire hulp en ontwikkelingshulp op ad-hoc basis te versterken, maar ook om ambitieuze maatregelen ter eerbiediging van de mensenrechten te ondersteunen. Deze maatregelen kunnen concrete steun zijn voor internationale samenwerking om voor universele toegang tot medicijnen, vaccins en gezondheidszorg te zorgen; een kwijtschelding van schulden van arme landen (of op zijn minst uitbreiding van de bestaande schuldenopschorting) en steun voor economische hervormingen die de middelen zouden bieden om de gezondheid en het onderwijs te versterken, en die mensen en kinderen die honger lijden in staat zouden stellen zichzelf te voeden;
- Versterk de coördinatie tussen de verschillende overheidssectoren, maar ook met niet-gouvernementele organisaties en dienstverleners van de gemeenschap.

Enkele cijfers⁷

1,2

Miljard kinderen gaan niet meer naar school

77%

van kinderen in de wereld onder de 18 jaar leven in een land met een beleid om thuis te blijven

368

Miljoen kinderen kunnen geen schoolmaaltijd meer benuttigen

40%

van de bevolking moet vechten tegen de verspreiding van Covid-19 zonder toegang tot water en zeep om hun handen te wassen

6000

kinderen onder 5 jaar zouden elke dag kunnen sterven de komende zes maanden door verzwakte systemen en onderbreking van essentiële dienstverleningen

⁷ « As COVID-19 devastates already fragile health systems, over 6000 additional children under five could die a day, without urgent action », Unicef, <https://www.unicef.org/press-releases/covid-19-devastates-alreadyfragile-health-systems-over-6000-additional-children>.